

Advies 'Visie passend werk' EHZ

Namens de Adviesraden Sociaal Domein Harderwijk, Zeewolde en Ermelo

Inleiding

Dit advies op de notitie 'Visie Passend Werk' is een advies namens de Adviesraden Sociaal Domein van de gemeente Harderwijk, Zeewolde en Ermelo. Een afvaardiging van de raden heeft meegedacht over deze visie tijdens een bijeenkomst in Harderwijk op 30 januari 2017. Het visiedocument is kort en bondig geschreven en de uitgangspunten geven blijk van goede voornemens en de wil om daadwerkelijk tot een vernieuwde aanpak te komen. Een integrale aanpak, ontschotten en uitgaan van de mogelijkheden van inwoners zijn thema's waar de adviesraden zich goed in kunnen vinden. Het lijkt ons een uitdaging om de echte omslag naar een nieuwe koers binnen het huidige systeem en de huidige wet- en regelgeving waar te maken. Neemt niet weg dat we ergens moeten beginnen en in die zin is deze visie op passend werk een goede start. In dit advies geven de raden eerst een algemene terugkoppeling en zoomen vervolgens in op de hoofdstukken.

Algemeen

1. De integrale aanpak gaat uit van de integratie van de Wmo en Participatiewet. De adviesraden zijn van mening dat een echte integrale aanpak ook de jeugdhulp en onderwijs zou moeten bevatten. Passend werk en scholing betreft in ieder geval de inwoners van 15 jaar tot de AOW-leeftijd. Door een integrale aanpak binnen de verschillende domeinen kan het zijn dat de 'onzichtbare groep' jongeren eerder in beeld komt. Levenslang leren verhoogt de kansen op passend werk en geldt tegenwoordig voor iedereen, ook voor de mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Het is ons dringende advies de integrale aanpak te verbreden naar de domeinen jeugd en onderwijs.
2. De adviesraden zijn het eens met het uitgangspunt dat de vraag van de inwoner leidend is. Van belang daarbij is te komen tot een goede vraagverheldering. Een zorgvuldige vraagverheldering geeft inzicht in de mogelijkheden van de inwoner maar geeft ook richting aan de mogelijke werkzaamheden die voorhanden moeten zijn. De vraag is of het huidige aanbod van werkzaamheden passend is en wat werkgevers kunnen aanbieden. Het is mogelijk dat op basis van de vraag het aanbod dient te veranderen. Hierbij zijn innovaties, flexibiliteit en sociaal ondernemerschap van belang en is er ruimte nodig voor de private sector.
3. Een van de uitgangspunten van de notitie is dat elke inwoner meedoet. Van elke inwoner wordt verwacht dat zij of hij meedoet en daarin verantwoordelijkheid neemt. In het kader van de visie op passend werk is het denkbaar dat van de inwoner ook iets mag worden terugverwacht. De inzet van ervaringsdeskundigheid is een manier om iets terug te doen aan de samenleving. We bedoelen daarmee het ondersteunen en helpen van een andere inwoner die nog op zoek is naar passend werk en vastloopt. Het gaat dan om het ondersteunen, zich verplaatsen in iemand en de weg helpen wijzen.
4. Inwoners (jong en oud) met een lange afstand tot de arbeidsmarkt hebben vaak op meerdere gebieden hulp nodig. Het is van belang in de ondersteuning zoveel mogelijk aan te sluiten bij wat er al aan hulp is en dat zoveel mogelijk te integreren. Het is daarbij van belang om de verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de inwoner (terug) te leggen en de vraag te stellen wat iemand nodig heeft om het zelf te kunnen.

Aandachtspunten per hoofdstuk

Hoofdstuk 3. Iedere inwoner kan van de voordelen van werk profiteren

3.2 Beloning: *'We kiezen voor pragmatische oplossingen en besteden daarbij aandacht aan het voorkomen van werkverdringing'*.

In deze notitie wordt aangegeven dat iedere bewoner meedoet. Meedoen betekent dat men serieus wordt genomen en datgene doet waar men goed in is. De juiste man op de juiste plek. Als aan deze voorwaarden is voldaan dan kan er toch geen sprake zijn van werkverdringing? Men heeft dezelfde rechten en plichten als andere werknemers. Wij adviseren in dit geval het woord werkverdringing niet te gebruiken.

Uitgaande van gelijke rechten en plichten is het advies van de Adviesraden de mogelijkheden van beloning voor arbeid te onderzoeken. Ook een financiële tegemoetkoming kan een extra stimulans en perspectief bieden voor de inwoners.

Hoofdstuk 4. De behoefte en capaciteit van de inwoners

4.1. Ontschotten: *'Voor iedereen is het mogelijk stappen te zetten richting ander werk het liefst vooruit, wanneer nodig achteruit en wanneer passend ook opzij'*.

Wij adviseren deze termen weg te laten omdat dit subjectieve termen zijn die een waardeoordeel met zich mee kunnen brengen. Dit kan averechts werken in een integratieproces.

'Financiële en organisatiebelangen mogen er zijn, we moeten deze echter los durven laten wanneer ze het belang van de inwoner in de weg staan'.

We adviseren dit deel verder uit te werken. Het gaat om een juist evenwicht tussen werkgever en werknemer. Van de werknemer wordt ook iets verwacht. Hij/zij moet in ieder geval moeite doen om binnen de organisatie te functioneren.

Passend werk gaat ook over de juiste balans tussen werk en privé. Het is belangrijk bij de vraagverheldering de balans tussen werk en privé aan de orde te stellen. Dit om te voorkomen dat erbij overbelasting op werk andere hulpverlening nodig is in de privésituatie. Het gaat om maatwerk. Dat kan voor specifieke situaties ook betekenen: niet werken. Ook dat moet een geaccepteerd gegeven blijven.

4.2. De inwoner centraal: *'De EHZ-gemeentes werken toe naar een arrangement waarbij de inwoner echt centraal staat: dat betekent dat met aanbieders andere afspraken worden gemaakt'*.

Een arrangement klinkt aanbodgericht en vaststaand, de vraag aan de Colleges is hoe een arrangement zich verhoudt tot het uitgangspunt dat de inwoner centraal staat. De adviesraden zijn van mening dat als de inwoner centraal staat hij ook echt centraal staat en niet het arrangement.

'We werken samen met aanbieders passende scenario's uit. We nodigen aanbieders uit om nieuwe businessmodellen te ontwikkelen, passend bij het uitgangspunt'.

Dit kan volgens de adviesraden alleen als de vraag van de inwoners bekend is. Anders bestaat het gevaar van het maken van nieuw aanbod waar geen vraag naar is.

Hoofdstuk 5 De behoefte en capaciteit van de inwoner...integrale aanpak.

5.1. Integrale toegang: *'Het is de verantwoordelijkheid van de inwoner om hulp te vragen en zijn of haar verantwoordelijkheid te nemen in de oplossing'*.

De vraag is of de inwoner in staat is zelf hulp te vragen en verantwoordelijkheid te nemen in de oplossing. Wat wordt er gedaan als de inwoner dat (nog) niet kan? Het advies van de Adviesraden is dit anders te formuleren. In hoofdstuk 2 uitgangspunten 5 en 6 geven immers aan dat iedere

inwoner kan bouwen en vertrouwen op de gemeente als dit nodig is. Ook adviseren wij om aan te geven wat de rol van de klantmanagers is, hoe zijn zij toegerust, hoe verhouden zij zich tot andere begeleiders die betrokken zijn bij de inwoner en tot de regievoerder.

Hoofdstuk 6. Gemeenten zijn betrokken bij de ondersteuning... ondernemers.

Onder het kopje Algemeen geven wij aan dat een veranderende vraag richting geeft aan een verandering in het aanbod van werkzaamheden. Het is van belang dat de gemeentes zich in dit proces bewust zijn van hun rol. Het lijkt de adviesraden van belang dat de gemeentes niet op de stoel van de uitvoerende organisaties/bedrijven gaat zitten maar scherp te zijn op haar rol als opdrachtgever en regievoerder.

De adviesraden hebben als afsluiting de volgende vragen aan de Colleges:

- Is deze visie een gedeelde visie van de verschillende domeinen binnen het Sociaal Domein?
- Hoe verhoudt deze visie op Passend werk zich tot het inkooptraject Wmo wat 'stand alone' vanuit de RNV wordt opgepakt?
- Houdt een integrale aanpak bij de gemeentes ook een integrale aanpak van zorgaanbieders in?

Tot slot pleiten de Adviesraden voor een praktisch uitvoeringsplan met concrete acties. Dit om te voorkomen dat deze mooie visie een visie blijft. De adviesraden willen de ontwikkeling van deze uitvoeringsplannen graag volgen en waar nodig en mogelijk op adviseren.

Wij wensen u veel succes bij de afronding van dit document.

Namens de adviesraden Harderwijk, Zeewolde en Ermelo,
Karin Bloemendal, voorzitter ASD Ermelo

24 april 2017:

AANVULLING ZEEWOLDE

De Wmo-raad-Zeewolde heeft als aanvulling het volgende minderheidsstandpunt aan de gemeente toegestuurd:

De opmerking onder hoofdstuk 3. 3.2. ten aanzien van verdringing, vraagt wat ons betreft iets meer nuancering. Onzes inziens (Wmo-raad Zeewolde) moet er wél voor verdringing gewaakt worden, in die zin dat werkzaamheden zonder beloning niet in de plaats mogen komen voor werk dat voordien wel werd beloond. Recent zijn er voorbeelden waar mensen werden ontslagen en vervolgens ze terug konden komen als vrijwilliger voor hetzelfde werk, zonder beloning. Zo kan ook werk aangeboden worden door werkgevers aan anderen, terwijl dat eerst is wegbezuinigd via ontslag. Dit kan onzes inziens nooit de bedoeling zijn, c.q. hieraan zou de gemeente bij (proef)plaatsing niet mee moeten werken. Overigens mag wettelijk gratis werken met behoud van uitkering niet meer, dus mogelijk helpt dit mee om dit probleem te voorkomen.

Daarnaast hebben we in dit verband de gemeente nog een vraag gesteld en een opmerking gemaakt:

Houden de gemeenten er voldoende rekening mee (als men naar praktische invulling van deze visie gaat) dat het UWV inmiddels het doelgroepenregister gevuld heeft met personen

die arbeidsvermogen hebben? De personen die dat niet hebben, staan niet vermeld in dat register en blijven nog gewoon een Wajong-uitkering ontvangen.

Het heeft onze voorkeur om arbeidsmatige dagbesteding – om ritme op te doen – zoveel mogelijk te beleggen in een reguliere werkomgeving, waarbij dan naar een passend beloningssysteem in die situaties gekeken zou moeten worden (liever dan bij een SW-bedrijf, ook al lijken die nu toch weer deels te blijven bestaan).

25 april 2017